

ΟΔΗΓΙΑ 96/67/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 15ης Οκτωβρίου 1996

σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά υπηρεσιών εδάφους στους αερολιμένες της Κοινότητας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 84 παράγραφος 2,

την πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾,τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁽²⁾,Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 189Γ της συνθήκης⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

- (1) ότι η Κοινότητα καθιέρωσε προοδευτικά μια κοινή πολιτική αεροπορικών μεταφορών με σκοπό να ολοκληρωθεί σύμφωνα με το άρθρο 7 Α της συνθήκης η εσωτερική αγορά που με τη σειρά της θα προωθήσει μια δίδισμη οικονομική και κοινωνική πρόοδο·
- (2) ότι στόχος του άρθρου 59 της συνθήκης είναι να καταργηθούν οι περιορισμοί στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στην Κοινότητα και ότι, σύμφωνα με το άρθρο 61 της συνθήκης, τούτο πρέπει να επιτευχθεί στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής μεταφορών·
- (3) ότι, με τους κανονισμούς (ΕΟΚ) αριθ. 2407/92⁽⁴⁾, (ΕΟΚ) αριθ. 2408/92⁽⁵⁾ και (ΕΟΚ) αριθ. 2409/92⁽⁶⁾ του Συμβουλίου, ο στόχος αυτός επετεύχθη σε ό,τι αφορά τις κυρίως υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών·
- (4) ότι οι υπηρεσίες εδάφους είναι απαραίτητες για την ομαλή διενέργεια των αερομεταφορών και ότι συντελούν ουσιαστικά στην αποτελεσματική χρήση της υποδομής των αεροπορικών μεταφορών·
- (5) ότι το άνοιγμα της αγοράς των υπηρεσιών εδάφους αναμένεται να συμβάλει στη μείωση του κόστους λειτουργίας των αεροπορικών εταιρειών και να βελτιώσει την προσφερόμενη στους χρήστες ποιότητα·
- (6) ότι, με βάση την αρχή της επικουρικότητας, η ολοκλήρωση της πρόσβασης στην αγορά υπηρεσιών εδάφους είναι απαραίτητο να επιτευχθεί σε κοινοτικό πλαίσιο, αφήνοντας ταυτόχρονα στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να λαμβάνουν υπόψη την ιδιαιτερότητα του τομέα·

(7) ότι, στην ανακοίνωσή της του Ιουνίου του 1994 με τίτλο «Οι προοπτικές της πολιτικής αεροπορίας στην Ευρώπη», η Επιτροπή έκανε γνωστή την πρόθεσή της να λάβει πρωτοβουλία, πριν από το τέλος του 1994, με σκοπό να υλοποιηθεί η πρόσβαση στην αγορά υπηρεσιών εδάφους στους αερολιμένες της Κοινότητας, και ότι το Συμβούλιο, στο ψήφισμά του της 24ης Οκτωβρίου 1994⁽⁷⁾ σχετικά με την κατάσταση της πολιτικής αεροπορίας επανέλαβε ότι, στην υλοποίηση του ανοίγματος αυτού, χρειάζεται να ληφθούν υπόψη οι περιορισμοί που συνδέονται με την κατάσταση των αερολιμένων·

(8) ότι στο ψήφισμά του της 14ης Φεβρουαρίου 1995 για την πολιτική αεροπορία στην Ευρώπη⁽⁸⁾, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπενθύμισε ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις της πρόσβασης στην αγορά υπηρεσιών εδάφους στις συνθήκες απασχόλησης και ασφάλειας στα κοινοτικά αεροδρόμια·

(9) ότι η ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά υπηρεσιών εδάφους συμβιβάζεται με την καλή λειτουργία των κοινοτικών αερολιμένων·

(10) ότι η ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά υπηρεσιών εδάφους πρέπει να γίνει κατά τρόπο σταδιακό και προσαρμοσμένο στις ανάγκες του τομέα·

(11) ότι, για ορισμένες κατηγορίες υπηρεσιών, η πρόσβαση στην αγορά όπως και η εξυπηρέτηση δι' ιδίων μέσων, ενδέχεται να προσκρούουν σε περιορισμούς ασφάλειας, δυναμικού και διαθέσιμου χώρου· ότι, επομένως, πρέπει να περιορίζεται ο αριθμός των φορέων στους οποίους θα επιτρέπεται να παρέχουν αυτές τις κατηγορίες υπηρεσιών· ότι ομοίως πρέπει να μπορεί να περιορίζεται και η εξυπηρέτηση δι' ιδίων μέσων με βάση κριτήρια κατάλληλα, αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα·

(12) ότι, ο πραγματικός ανταγωνισμός απαιτεί, εάν ο αριθμός των παρεχόντων υπηρεσιών είναι περιορισμένος, ο ένας τουλάχιστον από αυτούς να είναι εν τέλει ανεξάρτητος από την αερολιμενική αρχή και από τον δεσπίζοντα μεταφορέα·

(13) ότι, για την καλή λειτουργία τους, οι αερολιμένες πρέπει να μπορούν να αναλαμβάνουν τη διαχείριση ορισμένων υποδομών που για λόγους τεχνικούς, αποδοτικότητας ή περιβαλλοντικούς δεν μπορούν να διαιρεθούν ή να πολλαπλασιαστούν· ότι, ωστόσο, η συγκεντρωτική τους διαχείριση δεν πρέπει να εμποδίσει τη χρήση των υποδομών αυτών από τους παρέχοντες υπηρεσίες και από τους χρήστες που εξυπηρετούνται δι' ιδίων μέσων·

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 142 της 8. 6. 1995, σ. 7 και ΕΕ αριθ. C 124 της 27. 4. 1996, σ. 19.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 301 της 13. 11. 1995, σ. 28.

⁽³⁾ Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 1995 (ΕΕ αριθ. C 323 της 4. 12. 1995, σ. 106), κοινή θέση του Συμβουλίου, της 28ης Μαρτίου 1996 (ΕΕ αριθ. C 134 της 6. 5. 1996, σ. 30) και απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 16ης Ιουλίου 1996 (ΕΕ αριθ. C 261 της 9. 9. 1996).

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. L 240 της 24. 8. 1992, σ. 1.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. L 240 της 24. 8. 1992, σ. 8· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε από την πράξη προσχώρησης του 1994.

⁽⁶⁾ ΕΕ αριθ. L 240 της 24. 8. 1992, σ. 15.

⁽⁷⁾ ΕΕ αριθ. C 309 της 5. 11. 1994, σ. 2.

⁽⁸⁾ ΕΕ αριθ. C 56 της 6. 3. 1995, σ. 28.

- (14) ότι, ενίοτε οι προαναφερόμενες δυσχέρειες μπορούν να είναι τόσο έντονες ώστε να δικαιολογούν ορισμένους περιορισμούς στην πρόσβαση στην αγορά υπηρεσιών εδάφους ή στην εξυπηρέτηση δι' ιδίων μέσων, εφόσον οι περιορισμοί είναι κατάλληλοι, αντικειμενικοί διαφανείς και αμερόληπτοι·
- (15) ότι στόχος των παρεκκλίσεων αυτών είναι να επιτρέπουν στις αερολιμενικές αρχές να ανταπεξέρχονται τις δυσχέρειες αυτές ή τουλάχιστον να τις μετριάξουν· ότι οι παρεκκλίσεις πρέπει να εγκρίνονται από την Επιτροπή συνεπικουρούμενη από συμβουλευτική επιτροπή και να ισχύουν επί καθορισμένο χρονικό διάστημα·
- (16) ότι, για να διατηρηθεί πραγματικός και θεμιτός ανταγωνισμός, πρέπει, σε περίπτωση περιορισμού του αριθμού των παρεχόντων υπηρεσιών, οι φορείς αυτοί να επιλέγονται με διαφανή και αμερόληπτη διαδικασία· ότι κατά την επιλογή αυτή πρέπει να ζητείται η γνώμη των χρηστών, δεδομένου ότι είναι οι πρώτοι που ενδιαφέρονται για την ποιότητα και την τιμή των υπηρεσιών που χρησιμοποιούν·
- (17) ότι, συνεπώς, χρειάζεται αντιπροσώπευση των χρηστών και διαβουλεύσεις μαζί τους κατά την επιλογή των εγκεκριμένων παρεχόντων υπηρεσιών, με τη σύσταση επιτροπής αντιπροσώπων τους·
- (18) ότι σε ορισμένες περιστάσεις και υπό συγκεκριμένους όρους, είναι δυνατόν, στα πλαίσια της επιλογής των παρεχόντων υπηρεσιών σε ένα αεροδρόμιο, να επεκτείνεται η υποχρέωση της παροχής υπηρεσιών κοινής ωφελείας και σε άλλα αεροδρόμια της ίδιας γεωγραφικής περιοχής ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους·
- (19) ότι ο οργανισμός διαχείρισης του αερολιμένα μπορεί επίσης να παρέχει υπηρεσίες εδάφους και ότι μπορεί, με τις αποφάσεις του, να επηρεάζει σημαντικά τον ανταγωνισμό μεταξύ των παρεχόντων υπηρεσιών· ότι, επομένως, για να εξασφαλιστεί θεμιτός ανταγωνισμός, είναι απαραίτητο να επιβληθεί στους αερολιμένες λογιστικός διαχωρισμός των δραστηριοτήτων διαχείρισης και ρύθμισης των υποδομών αφενός και της παροχής υπηρεσιών εδάφους αφετέρου·
- (20) ότι ένα αεροδρόμιο δεν μπορεί να χρηματοδοτεί τις υπηρεσίες εδάφους που παρέχει από έσοδα προερχόμενα από την αποστολή του ως αερολιμενική αρχή·
- (21) ότι οι ίδιες απαιτήσεις διαφάνειας πρέπει να ισχύουν για όλους τους παρέχοντες υπηρεσίες που επιθυμούν να παρέχουν υπηρεσίες εδάφους σε τρίτους·
- (22) ότι, για να επιτραπεί στους αερολιμένες να εκπληρώνουν την αποστολή τους ως διαχειριστές των υποδομών και να εξασφαλίζουν την προστασία και την ασφάλεια στο χώρο του αερολιμένα, καθώς και προκειμένου να εξασφαλιστεί η προστασία του περιβάλλοντος και της κοινωνικής νομοθεσίας, τα κράτη μέλη πρέπει να μπορούν να θέτουν ως προϋπόθεση την απόκτηση άδειας για την άσκηση δραστηριότητας
- φορέα παροχής υπηρεσιών εδάφους με κριτήρια αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα·
- (23) ότι, για τους ίδιους λόγους, τα κράτη μέλη πρέπει να μπορούν πάντοτε να καθορίζουν και να επιβάλλουν την τήρηση των κανόνων που είναι αναγκαίοι για την ορθή λειτουργία των αερολιμενικών υποδομών· ότι, οι κανόνες αυτοί πρέπει να είναι ανάλογοι προς τον επιδιωκόμενο στόχο και να μην περιορίζουν στην πράξη την πρόσβαση στην αγορά ή την εξυπηρέτηση δι' ιδίων μέσων σε επίπεδο χαμηλότερο εκείνου της παρούσας οδηγίας και να τηρούν τις αρχές της αντικειμενικότητας, της διαφάνειας και της αμεροληψίας·
- (24) ότι τα κράτη μέλη πρέπει να διατηρούν τη δυνατότητα να διασφαλίζουν επαρκή κοινωνική προστασία στο προσωπικό των επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες εδάφους·
- (25) ότι η πρόσβαση στις αερολιμενικές εγκαταστάσεις πρέπει να εξασφαλίζεται στους φορείς που έχουν άδεια παροχής υπηρεσιών εδάφους και στους χρήστες που έχουν άδεια να εξυπηρετούνται δι' ιδίων μέσων, στο βαθμό που είναι αναγκαίο για την άσκηση των δικαιωμάτων τους και τη διασφάλιση πραγματικού και θεμιτού ανταγωνισμού· η πρόσβαση αυτή πρέπει, ωστόσο, να μπορεί να εξαρτηθεί από την καταβολή αμοιβής·
- (26) ότι είναι θεμιτό τα αναγνωρισμένα από την παρούσα οδηγία δικαιώματα να χορηγούνται και σε παρέχοντες υπηρεσίες και σε χρήστες τρίτων χωρών· μόνον αν υπάρχει αυστηρή αμοιβαιότητα· ότι, ελλείψει αμοιβαιότητας, το κράτος μέλος πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αναστέλλει τα δικαιώματα αυτά, έναντι των ανωτέρω παρεχόντων και χρηστών·
- (27) ότι, στις 2 Δεκεμβρίου 1987, στο Λονδίνο, το Βασίλειο της Ισπανίας και το Ηνωμένο Βασίλειο συμφώνησαν, σε μια κοινή δήλωση των υπουργών Εξωτερικών τους, ένα καθεστώς ενίσχυσης της συνεργασίας κατά τη χρήση του αερολιμένα του Γιβραλτάρ· ότι το καθεστώς αυτό δεν άρχισε ακόμη να εφαρμόζεται·
- (28) ότι η παρούσα οδηγία δεν θίγει την εφαρμογή των κανόνων της συνθήκης, και ιδίως ότι η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να μεριμνά για την τήρηση των κανόνων αυτών, ασκώντας, εφόσον χρειάζεται, όλες τις αρμοδιότητες του άρθρου 90 της συνθήκης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία ισχύει για κάθε αερολιμένα κράτους μέλους, υποκείμενο στις διατάξεις της συνθήκης και ανοικτό στην εμπορική κίνηση, σύμφωνα με τους ακόλουθους κανόνες:

α) οι διατάξεις σχετικά με τις κατηγορίες υπηρεσιών που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 εκτός από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 2 ισχύουν για κάθε αερολιμένα ανεξαρτήτως του όγκου της κίνησης σε αυτόν από την 1η Ιανουαρίου 1998·

β) οι διατάξεις σχετικά με τις κατηγορίες υπηρεσιών που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 2 ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 1998 για τους αερολιμένες με ετήσια κίνηση τουλάχιστον 1 εκατομμύριο επιβατών ή 25 000 τόνους φορτίου·

γ) οι διατάξεις σχετικά με τις κατηγορίες υπηρεσιών που αναφέρονται στο άρθρο 6 ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 1999 για τους αερολιμένες:

— των οποίων η ετήσια κίνηση ανέρχεται τουλάχιστον σε 3 εκατομμύρια επιβατών ή σε 75 000 τόνους φορτίου ή

— των οποίων η κίνηση, κατά τη διάρκεια του εξαμήνου που προηγείται της 1ης Απριλίου ή της 1ης Οκτωβρίου του προηγούμενου έτους, ανήλθε σε 2 εκατομμύρια επιβατών ή σε 50 000 τόνους φορτίου.

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2001 για κάθε αερολιμένα κράτους μέλους που υπόκειται στις διατάξεις της συνθήκης, είναι ανοικτός στην εμπορική κίνηση και έχει ετήσια κίνηση τουλάχιστον 2 εκατομμύρια επιβατών ή 50 000 τόνους φορτίου.

3. Όταν σε έναν αερολιμένα επιτυγχάνεται ένα από τα κατώτατα όρια κίνησης φορτίου που αναφέρονται στο παρόν άρθρο χωρίς ωστόσο να επιτευχθεί και το αντίστοιχο κατώτατο όριο κίνησης επιβατών, η παρούσα οδηγία δεν ισχύει όσον αφορά τις κατηγορίες υπηρεσιών που προορίζονται αποκλειστικά για τους επιβάτες.

4. Η Επιτροπή δημοσιεύει ενημερωτικά στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* τον κατάλογο των αερολιμένων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο. Ο κατάλογος αυτός θα δημοσιευθεί για πρώτη φορά εντός τριών μηνών μετά την έκδοση της παρούσας οδηγίας και εν συνεχεία ετησίως.

Πριν από την 1η Ιουλίου κάθε έτους, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την κατάρτιση του καταλόγου αυτού.

5. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στον αερολιμένα του Γιβραλτάρ δεν θίγει τις αντίστοιχες νομικές θέσεις του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου όσον αφορά την υφιστάμενη μεταξύ τους διαφορά για την κυριαρχία επί του εδάφους στο οποίο ευρίσκεται αυτός ο αερολιμένας.

6. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στον αερολιμένα του Γιβραλτάρ αναστέλλεται έως ότου τεθεί σ' εφαρμογή το καθεστώς που προβλέπεται στην κοινή δήλωση στην οποία προέδρισαν, στις 2 Δεκεμβρίου 1987, οι υπουργοί Εξωτερικών του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Οι κυβερνήσεις του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου θα ενημερώσουν το Συμβούλιο σχετικά με την ημερομηνία της εν λόγω εφαρμογής.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

α) αερολιμένας: κάθε χώρος διαρρυθμισμένος ειδικά για την προσγείωση, την απογείωση και τους ελιγμούς αεροσκαφών, συμπεριλαμβανομένων των τυχών συναφών εγκαταστάσεων για τις ανάγκες της κίνησης και της εξυπηρέτησης των αεροσκαφών καθώς και των εγκαταστάσεων που υποδοθούν τις εμπορικές αεροπορικές υπηρεσίες·

β) σύστημα αερολιμένων: κάθε σύνολο δύο ή περισσότερων αερολιμένων εξυπηρετούντων από κοινού την ίδια πόλη ή αστικό κέντρο, όπως ορίζεται στο παράρτημα II του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2408/92 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1992, για την πρόσβαση των κοινοτικών αερομεταφορέων σε δρομολόγια ενδοκοινοτικών αεροπορικών γραμμών·

γ) οργανισμός διαχείρισης: ο οργανισμός ο οποίος, σε συνδυασμό ή όχι με άλλες δραστηριότητες, έχει τη διαχείριση των αερολιμενικών υποδομών, το συντονισμό και τον έλεγχο των δραστηριοτήτων των διαφόρων φορέων του αεροδρομίου ή του συγκεκριμένου συστήματος αερολιμένων, βάσει των εθνικών, νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων·

δ) χρήστης αερολιμένα: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που μεταφέρει αεροπορικά επιβάτες, ταχυδρομείο ή/και φορτίο, από ή προς το συγκεκριμένο αερολιμένα·

ε) υπηρεσίες εδάφους: οι περιγραφόμενες στο παράρτημα υπηρεσίες που παρέχονται σε χρήστες εντός του αερολιμένα·

στ) εξυπηρέτηση δι' ιδίων μέσων: μορφή παροχής υπηρεσιών εδάφους όπου ο χρήστης παρέχει απευθείας εις εαυτόν μία ή περισσότερες κατηγορίες υπηρεσιών εδάφους χωρίς να συνάπτε με τρίτο καμία σύμβαση, υπό οιαδήποτε ονομασία, για την παροχή αυτών. Κατά την έννοια του παρόντος ορισμού οι χρήστες δεν λογίζονται έναντι αλλήλων ως τρίτοι, εφόσον:

— ο ένας κατέχει πλειοψηφική συμμετοχή στον άλλον ή

— ένας και ο αυτός φορέας κατέχει πλειοψηφική συμμετοχή σε όλους·

ζ) παρέχων υπηρεσίες εδάφους: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παρέχει σε τρίτους μία ή περισσότερες κατηγορίες υπηρεσιών εδάφους.

Άρθρο 3

Οργανισμός διαχείρισης αερολιμένα

1. Όταν η διαχείριση και η εκμετάλλευση ενός αερολιμένα ή συστήματος αερολιμένων δεν ασκούνται από ένα μόνον αλλά από περισσότερους ανεξάρτητους οργανισμούς, καθένας από αυτούς λογίζεται μέρος του οργανισμού διαχείρισης σε ότι αφορά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

2. Ομοίως, εάν έχει ορισθεί ένας μόνον οργανισμός διαχείρισης για πολλούς αερολιμένες ή συστήματα αερολιμένων, καθένας εξ αυτών λαμβάνεται υπόψη μεμονομένα σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

3. Εάν οι οργανισμοί διαχείρισης των αερολιμένων υπάρχουν στην εποπτεία ή τον έλεγχο μιας εθνικής δημόσιας αρχής, η αρχή αυτή οφείλει, στα πλαίσια των κατά νόμον υποχρεώσεών της, να μεριμνά για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 4

Διαχωρισμός δραστηριοτήτων

1. Ο οργανισμός διαχείρισης αερολιμένα, ο χρήστης ή ο παρέχων υπηρεσίες πρέπει, όταν παρέχουν υπηρεσίες εδάφους, να διαχωρίζουν αυστηρά, σύμφωνα με τις ισχύουσες εμπορικές πρακτικές, τη λογιστική καταγραφή των δραστηριοτήτων που συνδέονται με την παροχή αυτών των υπηρεσιών από τις υπόλοιπες δραστηριότητές τους.

2. Η υλοποίηση του λογισμικού διαχωρισμού ελέγχεται από ανεξάρτητο ελεγκτή, οριζόμενο από το κράτος μέλος.

Ο ελεγκτής επαληθεύει επίσης ότι δεν υπάρχουν χρηματοοικονομικές ροές μεταξύ των δραστηριοτήτων του οργανισμού διαχείρισης ως αερολιμενικής αρχής και ως φορέως παροχής υπηρεσιών εδάφους.

Άρθρο 5

Επιτροπή χρηστών

1. Δώδεκα μήνες, το αργότερο, μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να συγκροτηθεί σε κάθε καλυπτόμενο αερολιμένα, επιτροπή απαρτιζόμενη από τους εκπροσώπους των χρηστών ή τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις τους. Κάθε χρήστης δικαιούται να συμμετέχει στην επιτροπή ή να εκπροσωπείται από οργάνωση στην οποία αναθέτει την αποστολή αυτή.

2. Κάθε χρήστης δικαιούται να συμμετέχει στην επιτροπή ή να εκπροσωπείται από οργάνωση στην οποία αναθέτει την αποστολή αυτή.

Άρθρο 6

Παροχή υπηρεσιών εδάφους σε τρίτους

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, κατά το άρθρο 1, διασφαλίζοντας στους παρέχοντες υπηρεσίες εδάφους ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά παροχής υπηρεσιών εδάφους σε τρίτους.

Τα κράτη μέλη δύνανται να υποχρεώσουν τους παρέχοντες υπηρεσίες εδάφους να εγκατασταθούν στην Κοινότητα.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των παρεχόντων υπηρεσίες που επιτρέπεται να παρέχουν τις κάτωθι κατηγορίες υπηρεσιών εδάφους:

- αποσκευές,
- εργασίες στο διάδρομο,
- εφοδιασμός σε καύσιμα και λάδια,
- διακίνηση φορτίου και ταχυδρομείου μεταξύ του αεροσταθμού και του αεροσκάφους, τόσο κατά την άφιξη όσο και κατά την αναχώρηση ή τη διέλευση.

Ωστόσο, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό αυτό σε λιγότερο από δύο για κάθε κατηγορία υπηρεσιών.

3. Επιπλέον, από 1η Ιανουαρίου 2001, ο ένας τουλάχιστον από αυτούς τους εγκεκριμένους παρέχοντες υπηρεσίες δεν επιτρέπεται να ελέγχεται άμεσα ή έμμεσα:

- ούτε από τον οργανισμό διαχείρισης του αερολιμένα,
- ούτε από χρήστη που μετέφερε άνω του 25 % των επιβατών ή του φορτίου που διακινήθηκε στον αερολιμένα κατά τη διάρκεια του έτους που προηγήθηκε του έτους της επιλογής των παρεχόντων υπηρεσιών,
- ούτε από οργανισμό που ελέγχει ή ελέγχεται άμεσα ή έμμεσα από τον εν λόγω οργανισμό διαχείρισης ή χρήστη.

Ωστόσο, το αργότερο την 1η Ιουλίου 2000, ένα κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει την παράταση της παρέκκλισης που προβλέπεται στην παρούσα παράγραφο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2002.

Η Επιτροπή επικουρούμενη από την επιτροπή του άρθρου 10 εξετάζει την αίτηση και, ανάλογα με την εξέλιξη του τομέα, και ιδίως, την κατάσταση σε συγκρίσιμους από άποψη όγκου και διάρθρωσης της κίνησης αερολιμένες, μπορεί να την εγκρίνει.

4. Όταν, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2, περιορίζουν τον αριθμό των εγκεκριμένων παρεχόντων υπηρεσιών, τα κράτη μέλη δεν εμποδίζουν ένα χρήστη αερολιμένα, ανεξαρτήτως του τμήματος του αερολιμένα το οποίο του έχει διατεθεί, να έχει για κάθε περιορισθείσα κατηγορία υπηρεσιών εδάφους ουσιαστική επιλογή μεταξύ δύο τουλάχιστον παρεχόντων υπηρεσιών εδάφους, με βάση τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 2 και 3.

Άρθρο 7

Εξυπηρέτηση δι' ιδίων μέσων

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν σύμφωνα με το άρθρο 1 για να διασφαλίσουν την ελεύθερη εξυπηρέτηση δι' ιδίων μέσων.

2. Ωστόσο, για τις κάτωθι κατηγορίες υπηρεσιών εδάφους:

- αποσκευές,
- εργασίες στο διάδρομο,
- εφοδιασμός σε καύσιμα και λάδια,
- διακίνηση φορτίου και ταχυδρομείου μεταξύ του αεροσταθμού και του αεροσκάφους, τόσο κατά την άφιξη όσο και κατά την αναχώρηση ή τη διέλευση,

τα κράτη μέλη μπορούν να επιφυλάσσουν την εξυπηρέτηση δι' ιδίων μέσων σε δύο τουλάχιστον χρήστες, επιλεγόμενους με βάση κατάλληλα, αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια.

Άρθρο 8

Κεντρικές υποδομές

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 6 και 7, τα κράτη μέλη μπορούν να επιφυλάσσουν, είτε στον οργανισμό διαχείρισης του αερολιμένα είτε σε άλλο φορέα, τη διαχείριση των κεντρικών υποδομών υπηρεσιών εδάφους οι οποίες, λόγω της πολυπλοκότητας, του κόστους ή των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον, δεν μπορούν να υποδιαιρεθούν ή να πολλαπλασιασθούν, όπως τα συστήματα διαλογής των αποσκευών, αποπάγωσης, καθαρισμού των υδάτων και διανομής καυσίμων. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν υποχρεωτική χρήση των υποδομών αυτών από τους παρέχοντες υπηρεσίες και από τους χρήστες που εξυπηρετούνται δι' ιδίων μέσων.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η διαχείριση των υποδομών αυτών να είναι διαφανής, αντικειμενική και αμερόληπτη ώστε να μην παρεμποδίζεται η πρόσβαση σε αυτές από τους παρέχοντες υπηρεσίες και τους χρήστες που εξυπηρετούνται δι' ιδίων μέσων εντός των ορίων που προβλέπει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 9

Παραεκκλίσεις

1. Όταν, σε έναν αερολιμένα, το δικαιολογούν συγκεκριμένοι περιορισμοί χώρου ή δυναμικότητας ιδίως σε συνάρτηση με τη συμφόρησή του και το ποσοστό χρησιμοποίησης του χώρου, οι οποίοι εμποδίζουν το άνοιγμα στην αγορά ή/και την άσκηση της εξυπηρέτησης δι' ιδίων μέσων στο βαθμό που προβλέπεται από την παρούσα οδηγία, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορεί:

α) να περιορίσει τον αριθμό των παρεχόντων υπηρεσίες για μία ή περισσότερες κατηγορίες φορέων παροχής υπηρεσιών εδάφους, πλην εκείνων του άρθρου 6 παράγραφος 2, σε όλον τον αερολιμένα ή σε ένα μέρος του· στην περίπτωση αυτή, ισχύουν οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 6·

β) να αναθέσει αποκλειστικώς σε έναν και μόνον παρέχοντα υπηρεσίες μία ή περισσότερες κατηγορίες υπηρεσιών εδάφους που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2·

γ) να επιτρέψει την εξυπηρέτηση δι' ιδίων μέσων σε περιορισμένο αριθμό χρηστών για κατηγορίες άλλες εκτός από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 2, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω χρήστες θα επιλέγονται με κατάλληλα, αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια·

δ) να απαγορεύσει ή να επιτρέψει σε έναν μόνον χρήστη την εξυπηρέτηση δι' ιδίων μέσων για τις κατηγορίες στο άρθρο 7 παράγραφος 2.

2. Κάθε παρέκκλιση αποφασιζόμενη κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 1 πρέπει:

α) να διευκρινίζει την ή τις κατηγορίες υπηρεσιών για τις οποίες χορηγείται παρέκκλιση και τους ειδικούς περιορισμούς χώρου ή δυναμικότητας που τη δικαιολογούν·

β) να συνοδεύεται από σχέδιο κατάλληλων μέτρων με σκοπό να αρθούν αυτοί οι περιορισμοί.

Επί πλέον η παρέκκλιση δεν πρέπει:

i) να παραβιάζει αδικαιολογήτως την επίτευξη των στόχων της παρούσας οδηγίας,

ii) να προκαλεί στρεβλώσεις ανταγωνισμού μεταξύ των παρεχόντων υπηρεσίες ή/και των χρηστών που εξυπηρετούνται δι' ιδίων μέσων,

iii) να είναι ευρύτερα του αναγκαίου.

3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή, τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την έναρξη ισχύος της, κάθε παρέκκλιση την οποία χορηγούν βάσει της παραγράφου 1, καθώς και την αιτιολόγησή της.

Η Επιτροπή δημοσιεύει στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* περίληψη των αποφάσεων που της κοινοποιούνται και καλεί τα ενδιαφερόμενα μέρη να εκφράσουν την άποψή τους.

4. Η Επιτροπή εξετάζει εις βάθος την απόφαση παρέκκλισης που υποβάλλει το κράτος μέλος. Προς τον σκοπό αυτό, η λεπτομερής ανάλυση της κατάστασης και η μελέτη των μέτρων που προτείνει το κράτος μέλος της επιτρέπουν να διαπιστώνει την πραγματική ύπαρξη των προβαλλόμενων περιορισμών και την αδυναμία ανοίγματος στην αγορά ή/και την άσκηση της εξυπηρέτησης δι' ιδίων μέσων στο βαθμό που προβλέπεται από την παρούσα οδηγία.

5. Έπειτα από την εξέταση αυτή και τη διαβούλευση με το οικείο κράτος μέλος, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει την απόφαση του κράτους μέλους ή να την απορρίψει εάν κρίνει ότι οι προβαλλόμενοι περιορισμοί δεν υφίστανται ή δεν είναι τόσο σημαντικοί ώστε να δικαιολογούν παρέκκλιση. Έπειτα από διαβούλευση με το οικείο κράτος μέλος, η Επιτροπή μπορεί επίσης να αιτιήσει από το κράτος μέλος να τροποποιήσει την έκταση της παρέκκλισης ή να την περιορίσει αποκλειστικά και μόνο στα τμήματα ενός αερολιμένα ή ενός συστήματος αερολιμένων όπου οι προβαλλόμενοι περιορισμοί έχουν όντως διαπιστωθεί.

Η απόφαση της Επιτροπής λαμβάνεται το αργότερο εντός τριών μηνών από την κοινοποίηση από το κράτος μέλος και δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

6. Η διάρκεια των παρεκκλίσεων τις οποίες χορηγούν τα κράτη μέλη κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 1 δεν μπορεί να υπερβαίνει την τριετία εκτός από τις παρεκκλίσεις που χορηγούνται βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο β). Το αργότερο τρεις μήνες πριν από τη λήξη της περιόδου αυτής, για κάθε αίτηση παρέκκλισης πρέπει να λαμβάνεται νέα απόφαση του κράτους μέλους, η οποία υποβάλλεται επίσης στη διαδικασία του παρόντος άρθρου.

Η διάρκεια των παρεκκλίσεων που χορηγούνται βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο β) δεν μπορεί να υπερβαίνει τη διετία. Ωστόσο, βάσει της παραγράφου 1, ένα κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει μια εφάπαξ διετή παράταση της περιόδου αυτής. Η Επιτροπή, επικουρούμενη από την επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 10, αποφασίζει επί του αιτήματος αυτού.

Άρθρο 10

Συμβουλευτική επιτροπή

1. Η Επιτροπή επικουρείται από συμβουλευτική επιτροπή που αποτελείται από τους αντιπροσώπους των κρατών μελών και προεδρεύεται από τον αντιπρόσωπο της Επιτροπής.
2. Η επιτροπή συμβουλεύει την Επιτροπή ως προς την εφαρμογή του άρθρου 9.
3. Επιπλέον, η Επιτροπή μπορεί να ζητά τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής για οποιοδήποτε άλλο ζήτημα εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.
4. Η συμβουλευτική επιτροπή καταρτίζει τον εσωτερικό της κανονισμό.

Άρθρο 11

Επιλογή των παρεχόντων υπηρεσίες

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη διοργάνωση διαδικασίας επιλογής των παρεχόντων υπηρεσίες εδάφους σε έναν αερολιμένα, όταν ο αριθμός τους έχει περιορισθεί, στις περιπτώσεις του άρθρου 6 παράγραφος 2 ή του άρθρου 9. Η διαδικασία αυτή πρέπει να τηρεί τις ακόλουθες αρχές:

α) όταν τα κράτη μέλη προβλέπουν την κατάρτιση συγγραφής υποχρεώσεων ή τεχνικών προδιαγραφών που πρέπει να πληρούν αυτοί οι παρέχοντες υπηρεσίες, η συγγραφή υποχρεώσεων ή οι προδιαγραφές καταρτίζονται κατόπιν διαβουλεύσεων με την επιτροπή χρηστών. Τα κριτήρια επιλογής που προβλέπονται στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στις τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να είναι κατάλληλα, αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα.

Αφού ενημερώσει την Επιτροπή, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει, μεταξύ των συνήθων προϋποθέσεων ή των τεχνικών προδιαγραφών τις οποίες πρέπει να τηρούν οι παρέχοντες υπηρεσίες, την υποχρέωση παροχής υπηρεσίας δημόσιου συμφέροντος προκειμένου περί των αερολιμένων που εξυπηρετούν τις περιφερειακές ή τις αναπτυσσόμενες περιοχές της επικράτειάς του, οι οποίες δεν παρυσιάζουν μεν εμπορικό ενδιαφέρον, έχουν όμως πρωταρχική σημασία για το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

β) πρέπει να δημοσιεύεται πρόσκληση υποβολής προσφορών, στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, στην οποία μπορεί να ανταποκριθεί κάθε ενδιαφερόμενος παρέχων υπηρεσίες.

γ) οι παρέχοντες υπηρεσίες, επιλέγονται:

i) από τον οργανισμό διαχείρισης ύστερα από διαβούλευση με την επιτροπή χρηστών, όταν ο οργανισμός αυτός:

- δεν παρέχει παρεμφερείς υπηρεσίες εδάφους, και
- δεν ελέγχει, άμεσα ή έμμεσα, καμία επιχείρηση παρέχουσα τέτοιες υπηρεσίες,

— δεν συμμετέχει κατά κανένα τρόπο σε μια τέτοια επιχείρηση,

ii) από τις ανεξάρτητες από τους φορείς διαχείρισης αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, κατόπιν διαβουλεύσεων με την επιτροπή χρηστών και τους φορείς διαχείρισης, σε όλες τις άλλες περιπτώσεις,

δ) οι παρέχοντες υπηρεσίες επιλέγονται για επτά έτη το πολύ·

ε) όταν ο παρέχων υπηρεσίες παύει τη δραστηριότητά του πριν από τη λήξη της περιόδου για την οποία επελέγη, αντικαθίσταται με την ίδια διαδικασία.

2. Όταν ο αριθμός των παρεχόντων υπηρεσίες είναι περιορισμένος, κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 παράγραφος 2 ή του άρθρου 9, ο οργανισμός διαχείρισης μπορεί να παρέχει ο ίδιος υπηρεσίες εδάφους χωρίς να υπόκειται στη διαδικασία επιλογής που προβλέπεται στην παράγραφο 1. Ομοίως, ο οργανισμός διαχείρισης μπορεί να επιτρέπει σε μια επιχείρηση, χωρίς να την υποβάλει στη διαδικασία αυτή, να παρέχει υπηρεσίες εδάφους στο συγκεκριμένο αερολιμένα:

— εάν ελέγχει την επιχείρηση αυτή άμεσα ή έμμεσα, ή

— εάν η επιχείρηση αυτή τον ελέγχει άμεσα ή έμμεσα.

3. Ο οργανισμός διαχείρισης ενημερώνει την επιτροπή χρηστών για τις αποφάσεις που λαμβάνει βάσει του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 12

Νησιωτικοί αερολιμένες

Στο πλαίσιο της επιλογής των παρεχόντων υπηρεσίες σε ένα αεροδρόμιο σύμφωνα με το άρθρο 11, ένα κράτος μέλος μπορεί να επεκτείνει την υποχρέωση υπηρεσίας δημόσιου συμφέροντος και σε άλλους αερολιμένες της επικρατείας του εφόσον πληρούνται και οι τρεις ακόλουθες προϋποθέσεις:

— οι αερολιμένες αυτοί ευρίσκονται σε νήσους της ίδιας γεωγραφικής περιοχής,

— έκαστος των αερολιμένων αυτών έχει ετήσια κίνηση τουλάχιστον 100 000 επιβατών,

— η επέκταση αυτή εγκρίθηκε από την Επιτροπή συνεπικουρούμενη από την επιτροπή του άρθρου 10.

Άρθρο 13

Διαβουλεύσεις

Για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να οργανώνεται υποχρεωτική διαδικασία διαβουλεύσεων μεταξύ του οργανισμού διαχείρισης, της επιτροπής χρηστών και των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών. Οι διαβουλεύσεις αφορούν ιδίως τις τιμές των υπηρεσιών που έτυχαν παρέκκλισης κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9 παράγραφος 1 στοιχείο β), καθώς και την οργάνωση της παροχής αυτών. Οι διαβουλεύσεις οργανώνονται τουλάχιστον άπαξ ετησίως.

*Άρθρο 14***Έγκριση**

1. Σε ένα αερολιμένα, τα κράτη μέλη μπορούν να εξαρτούν τη δραστηριότητα του παρέχοντος υπηρεσίες ή του εξυπηρετούμενου δι' ιδίων μέσων χρήστη από την έγκριση εκ μέρους δημόσιας αρχής, ανεξάρτητης του οργανισμού διαχείρισης του συγκεκριμένου αερολιμένα.

Τα κριτήρια χορήγησης της έγκρισης αναφέρονται στην υγιή χρηματοοικονομική κατάσταση και στην επαρκή ασφαλιστική κάλυψη, την ασφάλεια των εγκαταστάσεων, των αεροσκαφών, του εξοπλισμού ή των προσώπων, στην προστασία του περιβάλλοντος και στην τήρηση της οικείας κοινωνικής νομοθεσίας.

Τα κριτήρια τηρούν τις ακόλουθες αρχές:

- α) εφαρμόζονται στους διαφόρους παρέχοντες υπηρεσίες και χρήστες χωρίς διακρίσεις·
- β) προσαρμόζονται στον επιδιωκόμενο στόχο·
- γ) δεν καταλήγουν σε μείωση της πρόσβασης στην αγορά ή της εξυπηρέτησης δι' ιδίων μέσων σε επίπεδο κατώτερο από το προβλεπόμενο στην παρούσα οδηγία.

Τα κριτήρια δημοσιεύονται, ο δε παρέχων υπηρεσίες ή ο δι' ιδίων μέσων εξυπηρετούμενος χρήστης ενημερώνεται πριν από τη διαδικασία χορήγησης.

2. Η έγκριση μπορεί να μην χορηγείται ή να αφαιρείται μόνον όταν ο παρέχων υπηρεσίες δι' ιδίων μέσων εξυπηρετούμενος χρήστης εξ υπαιτιότητός του δεν πληροί τα κριτήρια της παραγράφου 1.

Οι λόγοι απόρριψης ή αφαίρεσης κοινοποιούνται στον ενδιαφερόμενο παρέχοντα υπηρεσίες ή στον δι' ιδίων μέσων εξυπηρετούμενο χρήστη και στον οργανισμό διαχείρισης.

*Άρθρο 15***Κανόνες δεοντολογίας**

Το κράτος μέλος μπορεί, ενδεχομένως κατόπιν προτάσεως του οργανισμού διαχείρισης:

- να απαγορεύει στον παρέχοντα υπηρεσίες να παρέχει υπηρεσίες ή στο χρήστη να εξυπηρετείται δι' ιδίων μέσων, όταν αυτός δεν τηρεί τους κανόνες που του έχει επιβάλει με σκοπό να εξασφαλίζεται η ορθή λειτουργία του αερολιμένα.

Οι κανόνες αυτοί πρέπει να τηρούν τις ακόλουθες αρχές:

- α) εφαρμόζονται στους διαφόρους παρέχοντες υπηρεσίες και χρήστες χωρίς διακρίσεις·
- β) συνδέονται με τον επιδιωκόμενο στόχο·
- γ) δεν καταλήγουν στη μείωση της πρόσβασης στην αγορά ή της εξυπηρέτησης δι' ιδίων μέσων σε επίπεδο κατώτερο από το προβλεπόμενο στην παρούσα οδηγία.

- να επιβάλει κυρίως στους παρέχοντες υπηρεσίες εδάφους στον αερολιμένα να συμμετέχουν ισότιμα και χωρίς διακρίσεις στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών δημόσιου συμφέροντος που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία ή ρύθμιση, ιδίως όσον αφορά την υποχρέωση της μόνιμης παροχής των υπηρεσιών.

*Άρθρο 16***Πρόσβαση στις εγκαταστάσεις**

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την πρόσβαση στις αερολιμενικές εγκαταστάσεις των παρεχόντων υπηρεσίες και των χρηστών που επιθυμούν να εξυπηρετούνται δι' ιδίων μέσων, εφόσον απαιτείται για την άσκηση των δραστηριοτήτων τους. Εάν ο οργανισμός διαχείρισης του αερολιμένου ή, ενδεχομένως, η δημόσια ή άλλη αρχή που τον ελέγχει επιβάλλει όρους για την πρόσβαση αυτή, οι όροι πρέπει να είναι κατάλληλοι, αντικειμενικοί, διαφανείς και αμερόληπτοι.

2. Ο χώρος παροχής υπηρεσιών εδάφους στον αερολιμένα πρέπει να κατανέμεται μεταξύ των διαφόρων παρεχόντων υπηρεσίες και μεταξύ των διαφόρων χρηστών που εξυπηρετούνται δι' ιδίων μέσων, συμπεριλαμβανομένων των νεοαφικνουμένων, στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την άσκηση των δικαιωμάτων τους και για τη διασφάλιση ουσιαστικού και θεμιτού ανταγωνισμού, με βάση κατάλληλους, αντικειμενικούς, διαφανείς και αμερόληπτους κανόνες και κριτήρια.

3. Όταν η πρόσβαση των παρεχόντων υπηρεσίες και των χρηστών που επιθυμούν να εξυπηρετούνται δι' ιδίων μέσων στις εγκαταστάσεις του αερολιμένα συνεπάγεται την καταβολή αντιτίμου, το αντίτιμο καθορίζεται με βάση κατάλληλα, αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια.

*Άρθρο 17***Προστασία και ασφάλεια**

Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας ουδόλως θίγουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κρατών μελών σε ό,τι αφορά τη δημόσια τάξη, την προστασία και την ασφάλεια των αερολιμένων.

*Άρθρο 18***Κοινωνική προστασία και προστασία του περιβάλλοντος**

Με την επιφύλαξη της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και έχοντας υπόψη τις λοιπές διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων και του περιβάλλοντος.

*Άρθρο 19***Τήρηση των εθνικών διατάξεων**

Ο παρέχων υπηρεσίες εδάφους σε αερολιμένα κράτους μέλους υποχρεούται να τηρεί τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας που δεν αντιβαίνουν την κοινοτική νομοθεσία.

*Άρθρο 20***Αμοιβαιότητα**

1. Με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της Κοινότητας, όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι, όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά υπηρεσιών εδάφους ή εξυπηρέτησης δι' ιδίων μέσων, μια τρίτη χώρα:

- α) δεν επιφυλάσσει de jure ή de facto, στους κοινοτικούς παρέχοντες υπηρεσίες και τους χρήστες που εξυπηρετούνται δι' ιδίων μέσων, μεταχείριση ανάλογη προς τη μεταχείριση που επιφυλάσσουν τα κράτη μέλη στους παρέχοντες υπηρεσίες ή τους χρήστες της χώρας αυτής που εξυπηρετούνται δι' ιδίων μέσων, ή
- β) δεν επιφυλάσσει de facto ή de jure εθνική μεταχείριση στους παρέχοντες υπηρεσίες και τους χρήστες ενός κράτους μέλους που εξυπηρετούνται δι' ιδίων ή
- γ) επιφυλάσσει, στους παρέχοντες υπηρεσίες και τους χρήστες άλλων τρίτων χωρών που εξυπηρετούνται δι' ιδίων μέσων, ευνοϊκότερη μεταχείριση από ό,τι στους παρέχοντες υπηρεσίες και τους χρήστες ενός κράτους μέλους που εξυπηρετούνται δι' ιδίων μέσων,

ένα κράτος μέλος μπορεί αν αναστέλλει πλήρως ή εν μέρει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία έναντι των παρεχόντων υπηρεσίες και των χρηστών της τρίτης αυτής χώρας, τηρουμένου πάντοτε του κοινοτικού δικαίου.

2. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή για κάθε αναστολή ή αφαίρεση δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων.

*Άρθρο 21***Δικαίωμα προσφυγής**

Τα κράτη μέλη ή, ενδεχομένως, οι οργανισμοί διαχείρισης μεριμνούν ώστε όλα τα μέρη που έχουν έννομο συμφέρον να διαθέτουν δικαίωμα προσφυγής κατά των ατομικών αποφάσεων ή μέτρων που λαμβάνονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7, παράγραφος 2, και των άρθρων 11 έως 16.

Η προσφυγή πρέπει να μπορεί να ασκηθεί ενώπιον εθνικού δικαστηρίου ή δημόσιας αρχής, διαφορετικής από τον οργανισμό διαχείρισης του συγκεκριμένου αερολιμένα και, ενδε-

χομένως, ανεξάρτητης από τη δημόσια αρχή που τον ελέγχει.

*Άρθρο 22***Έκθεση ενημέρωσης και αναθεώρηση**

Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τις πληροφορίες που απαιτούνται προκειμένου να συντάξει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Η έκθεση αυτή, συνοδευόμενη από τις πιθανές προτάσεις αναθεώρησης της οδηγίας, θα καταρτισθεί το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2001.

*Άρθρο 23***Εφαρμογή**

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για να συμμορφωθούν στην παρούσα οδηγία το αργότερο ένα έτος μετά τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, ενημερώνουν δε αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναφορά αυτή αποφασίζονται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία.

*Άρθρο 24***Εναρξη ισχύος**

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

*Άρθρο 25***Αποδεκτές**

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Λουξεμβούργο, 15 Οκτωβρίου 1996.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

B. HOWLIN

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΔΑΦΟΥΣ

1. Οι διοικητικές υπηρεσίες εδάφους και η εποπτεία περιλαμβάνουν:
 - 1.1. τις υπηρεσίες αντιπροσώπευσης και επαφών με τις τοπικές αρχές ή με κάθε άλλο πρόσωπο, τις πληρωμές που πραγματοποιούνται για λογαριασμό του χρήστη και την παροχή χώρων στους αντιπροσώπους του,
 - 1.2. τον έλεγχο της φόρτωσης, των μηνυμάτων και των τηλεπικοινωνιών,
 - 1.3. την επεξεργασία, την αποθήκευση, το χειρισμό και τη διοίκηση των μονάδων φόρτωσης,
 - 1.4. κάθε άλλη υπηρεσία εποπτείας πριν, κατά ή μετά την πτήση και κάθε άλλη διοικητική υπηρεσία που ζητεί ο χρήστης.
2. Η εξυπηρέτηση επιβατών περιλαμβάνει κάθε μορφή εξυπηρέτησής τους κατά την αναχώρηση, την άφιξη, τη διέλευση ή την ανταπόκριση, ιδίως δε τον έλεγχο εισιτηρίων, τίτλων ταξιδιού, τη παράδοση των αποσκευών και τη μεταφορά τους μέχρι τα συστήματα διαλογής.
3. Οι υπηρεσίες αποσκευών περιλαμβάνουν τη διαχείριση των αποσκευών στην αίθουσα διαλογής, τη διαλογή τους, την προετοιμασία τους ενόψει της αναχώρησης, τη φόρτωση και εκφόρτωσή τους από τα συστήματα που τις μεταφέρουν από το αεροσκάφος στην αίθουσα διαλογής και αντιστρόφως, καθώς και τη μεταφορά αποσκευών από την αίθουσα διαλογής στην αίθουσα διανομής.
4. Οι υπηρεσίες φορτίου και ταχυδρομείου περιλαμβάνουν:
 - 4.1. για το φορτίο, τόσο κατά την εξαγωγή όσο και κατά την εισαγωγή του ή τη διέλευση, την πρακτική διαχείρισή του, τη διεκπεραίωση των σχετικών εγγράφων, τις τελωνειακές διατυπώσεις και κάθε άλλο συντηρητικό μέτρο που έχει συμφωνηθεί μεταξύ των μερών ή απαιτείται από τις περιστάσεις,
 - 4.2. για το ταχυδρομείο, τόσο κατά την άφιξη και κατά την αναχώρηση, την πρακτική διαχείρισή του, τη διεκπεραίωση των σχετικών εγγράφων και κάθε συντηρητικό μέτρο που έχει συμφωνηθεί μεταξύ των μερών ή απαιτείται από τις περιστάσεις.
5. Οι υπηρεσίες στο διάδρομο περιλαμβάνουν:
 - 5.1. την καθοδήγηση του αεροπλάνου κατά την άφιξη και την αναχώρηση (*),
 - 5.2. την εξυπηρέτηση κατά τη στάθμευση του αεροπλάνου και την παροχή κατάλληλων μέσων (*),
 - 5.3. την οργάνωση των επικοινωνιών μεταξύ του αεροσκάφους και του παρέχοντος υπηρεσίες διαδρόμου (*),
 - 5.4. τη φόρτωση και εκφόρτωση του αεροπλάνου, συμπεριλαμβανομένης της προμήθειας και της χρήσης των αναγκαίων μέσων, καθώς και τη μεταφορά του πληρώματος και των επιβατών μεταξύ αεροσκάφους και αεροσταθμού, καθώς και τη μεταφορά των αποσκευών μεταξύ αεροσκάφους και αεροσταθμού,
 - 5.5. την εξυπηρέτηση κατά την εκκίνηση του αεροπλάνου και την παροχή των κατάλληλων μέσων,
 - 5.6. τη μετακίνηση του αεροπλάνου τόσο κατά την αναχώρηση όσο και κατά την άφιξη, την παροχή και την εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων,
 - 5.7. τη μεταφορά, τη φόρτωση και εκφόρτωση στο αεροσκάφος τροφίμων και ποτών.
6. Οι υπηρεσίες καθαρισμού και συντήρησης του αεροπλάνου περιλαμβάνουν:
 - 6.1. τον εξωτερικό και εσωτερικό καθαρισμό του αεροπλάνου, τη συντήρηση των χώρων υγιεινής, την παροχή ύδατος,
 - 6.2. τον κλιματισμό και τη θέρμανση του θαλάμου, τον εκχιονισμό και την αποπάγωση του αεροπλάνου,
 - 6.3. την τακτοποίηση του θαλάμου με εξοπλισμούς θαλάμου, την αποθήκευση των εξοπλισμών αυτών.
7. Οι υπηρεσίες καυσίμων και λαδιών περιλαμβάνουν:
 - 7.1. την οργάνωση και τον ανεφοδιασμό σε καύσιμα, συμπεριλαμβανομένης της αποθήκευσης και του ελέγχου της ποιότητας και της ποσότητάς των,
 - 7.2. τη λίπανση και τον εφοδιασμό με άλλα υγρά.
8. Οι υπηρεσίες συντήρησης περιλαμβάνουν:
 - 8.1. τις τακτικές εργασίες πριν από την πτήση,
 - 8.2. τις ιδιαίτερες εργασίες που απαιτεί ο χρήστης,
 - 8.3. την παροχή και διαχείριση ανταλλακτικών και υλικού συντήρησης,
 - 8.4. την αίτηση ή κράτηση σημείου στάθμευσης ή/και υποστέγου για τη συντήρηση.

(*) Όταν οι εν λόγω υπηρεσίες δεν παρέχονται από την υπηρεσία ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας.

9. Οι υπηρεσίες πτήσεως και διοίκησης των πληρωμάτων περιλαμβάνουν:
 - 9.1. την προετοιμασία της πτήσης στον αερολιμένα αναχώρησης ή σε κάθε άλλο σημείο,
 - 9.2. την εξυπηρέτηση κατά την πτήση, στην οποία περιλαμβάνεται, ενδεχομένως, η αλλαγή πορείας εν πτήσει,
 - 9.3. τις υπηρεσίες μετά την πτήση,
 - 9.4. τη διοίκηση των πληρωμάτων.
 10. Οι υπηρεσίες μεταφοράς επί του εδάφους περιλαμβάνουν:
 - 10.1. την οργάνωση και εκτέλεση της μεταφοράς των επιβατών, του πληρώματος, των αποσκευών, του φορτίου και του ταχυδρομείου μεταξύ διαφόρων αεροσταθμών του ίδιου αερολιμένα, εκτός από κάθε μεταφορά μεταξύ του αεροπλάνου και κάθε άλλου σημείου εντός της περιμέτρου του ίδιου αερολιμένα,
 - 10.2. οιαδήποτε ειδική μεταφορά ζητεί ο χρήστης.
 11. Οι υπηρεσίες τροφοδοσίας, «catering», περιλαμβάνουν:
 - 11.1. τις επαφές με τους προμηθευτές και τη διοικητική μέριμνα,
 - 11.2. την αποθήκευση των τροφίμων, των ποτών και των συσκευών παρασκευής τους,
 - 11.3. τον καθαρισμό των συσκευών,
 - 11.4. την παρασκευή και την παράδοση συσκευών και τροφίμων.
-